

[Økonomiministeren.]

Under åbningsdebatten den 17. oktober i år kunne jeg fra denne talerstol give en redegørelse for den økonomiske udvikling. Jeg skal søge at undgå at gentage, hvad jeg dengang sagde, og i det store og hele begrænse mig til nogle bemærkninger om de øjeblikkelige udviklingstendenser og til problemstillingen i det finansår, vi snart skal træffe vigtige dispositioner for.

Det omfattende forlig i juni tog sigte på at afdæmpe stigningstakten i den samlede efterspørgsel for at bringe denne i bedre overensstemmelse med væksten i produktionsmulighederne.

Undertiden er det hensigtsmæssigt at dele den samlede efterspørgsel som kommende fra fire forskellige kilder: fra det private forbrug, fra det offentliges køb af varer og tjenesteydelser, fra de private investeringer og fra eksporten. Forligets bestemmelser havde til hensigt at bringe udviklingen i de tre første størrelser noget bedre under kontrol. Herved skulle der samtidig blive plads for den udvidelse af eksporten, som er nødvendig, om vi skal klare vort valutariske problem.

I disse måneder, hvor højere indkomstskatter — som følge af udskrivningslovens forlængelse — og den almindelige omsætningskat slår igennem, oplever vi en samlet virkning, der indtil nu kun for en mindre dels vedkommende er blevet neutraliseret af dyrtidsreguleringen og for landbrugets vedkommende af de nye hjemmemarkedsordninger. Regnet i faste priser vil det private forbrug i indeværende vinterhalvår næppe overstige niveauet fra vinterhalvåret 1961-62.

Ikke blot det private forbrug blev begrænset; ved forliget blev tillige indgået aftaler om begrænsning af statens køb af vare- og tjenesteydelser såvel som i de offentlige anlægsgudgifter. Finansministeren vil om lidt komme ind på den vigtige rolle, som begrænsningen af stigningen i offentlige udgifter har spillet for vore bestræbelser for at stabilisere den økonomiske udvikling.

Ud over den afsvækkelse af virksomhedernes lyst til at udvide deres produktionsudstyr og lagre, som en bremse på forbruget medfører, har den højere rente, som vi har fået i den senere tid, nok lagt en dæm-

per på det private næringslivs lyst til at foretage investeringer.

Over for de tre af de fire nævnte grupper er der således ad forskellige veje gennem forligets bestemmelser lagt bånd på efterspørgslen.

Den nye økonomiske oversigt viser, at der i de seneste år — som venteligt er under en kraftig konjunkturopgang — er sket en noget hastigere vækst i investeringerne end i den samlede opsparring. Dette er sket til trods for, at den samlede opsparring er vokset ikke ubetydeligt. Den private opsparring har været i stadig vækst. Den statslige opsparring steg meget stærkt op til 1960, men det siden da skete — skat-tenedsættelserne og den stærke stigning i statens udgifter — har formindsket overskuddet på statsbudgettet væsentligt. Den oparbejdelse af et betydeligt overskud på drifts- og anlægsgudget, som vil finde sted i den resterende del af dette finansår, vil betyde en mærkbar forøgelse af statens bidrag til vor samlede opsparring og vil bidrage ikke uvæsentligt til på ny at skabe balance i vor økonomi.

Det efter vore forhold betydelige overskud på vare- og tjenestebalancen i 1957-58 er i de sidste to år blevet afløst af et betydeligt underskud. Dette er jo en naturlig konsekvens af, at vor samlede opsparring i disse år har været mindre end vor samlede investering. Trods en efter vore sædvaner stor lånoptagning i udlandet er vor valuta-beholdning i denne periode faldet på en urovækkende måde. Da en fortsættelse af forbruget af valutareserver ikke vil være ønskelig, og da lånoptagning i udlandet nok må holdes så nogenlunde på det nuværende niveau, og da en tilstrækkelig forøgelse af summen af privat og offentlig opsparring kræver tid, tvinges man til at drage den konklusion — som næsten ingen ønsker at drage — at på kort sigt er det for at opnå den nødvendige balance mellem investering og opsparring nødvendigt at bremse stigningen i investeringerne lidt.

Mest direkte er grebet ind over for investeringerne gennem de ved forliget gennemførte begrænsninger i igangsættelse af nyt byggeri og strækning af igangværende offentligt byggeri. Formålet hermed har været at sørge for, at igangsættelserne får et sådant omfang, at byggeriet inden for den